

Nagelaten gedichten

Jan Arends

Remco Campert

bron

Jan Arends, *Nagelaten gedichten*. De Bezige Bij, Amsterdam 1986 (vierde druk)

Zie voor verantwoording: http://www.dbnl.org/tekst/aren004nage02_01/colofon.php

© 2017 dbnl / erven Jan Arends / Remco Campert

Nagelaten gedichten

[Ik zie het weer.]

Ik zie het weer.
Ik zie de bloemen
in de goot weer bloeien.
Ik zie mezelf
weer te schande gemaakt
door de drank.

Ik zie de deur
weer opengaan
ik hoor de sleutel omdraaien
en ik weet
en ik weet
en ik weet het al zo lang
maar ik was het weer vergeten.

En ik houd van bloemen
en van de zusters
en van het gesticht.

[Ik leef]

Ik leef
uit de hand
van een geleerde.

Hij
is van wit
en hij denkt blauw.

Aan zijn verstand
ontleen ik
mijn wangedrag.

Hij weet
wie ik ben.

Hij is
het oordeel
van mijn daden.

Ik doe gek
op zijn bevel.

Hij
is de geleerde.

Hij weet
hoe goed
het voor mij is
om gek te zijn.

[Wat]

Wat
ben ik?

Ik ben
romantiek.

Voor mij
poetsen de mensen
het koper.

Waarom
is dat zo?

Omdat ik
een oude jas ben.

Ik ben
een oude jas
met een kraakhoofd
erbuiten.

Ik rochel
omdat het zo hoort.

Bij mij
hoort een koperen pot.

Een rochelpot.

Ik ben
een rochelwoord.

Voor mij
poetsen de mensen
het koper.

[Niet]

Niet
uit je neus peuteren.

Praten
met twee woorden.

Niet
doodslaan.

Geen
winden laten.

Niet
het brood nemen
waar het ligt.

Bidden
voor het eten.

En vooral
geen winden laten.

Goed zijn.

Dat is
de bijbel.

Dat is
cultuur.

[Als]

Als
ik niets te doen heb
zit ik buiten
in de zon
en poets mijn trompet.

Ik ga liever
het huis niet binnen.

Schreeuwen
met een vrouw
is niet goed.

Het maakt je vies
en ongewassen van schaamte.

Nu
ik toch oud ben
kan ik schaamhaar
beter buiten
mijn leven laten.

Ik poets
mijn trompet
en blaas erop
en dat is goed
voor mij.

[Een]

Een
kleine barst
wordt
een scheur.

Een
scheur
wordt
een kloof.

En zo
staat de mens
alleen.

[Ik ben]

Ik ben
altijd bang
dat de dag komt
dat ik
mijn medemensen
een mes
onder de neus houd.

[Te kwader trouw zijn]

Te kwader trouw zijn
met het goede.

Dat
is merkwaardig.

Hoe
kun je
met het goede
willen moorden.

Hoe
kun je
een eerlijk woord
zeggen
om te stelen.

Hoe
is het mogelijk
om kwaad te doen
aan
wat goed is.

[Wie]

Wie
aan de waarheid
komt
verliest
het vertrouwen
van de mensen.

De rechter
en de dief.

[Aan]

Aan
een politieagent
moet je
geen krenten
geven.

Het
verleden
heeft geleerd
dat politieagenten
gek zijn.

Meestal
goedmoedig
en ongevaarlijk.

Als je
ze krenten geeft
worden
het moordenaars

Goed
om te weten
nu het vriest.

[Wie]

Wie
brood
uit de goot
haalt
buigt
voor zijn eten.

[Ik sta]

Ik sta
op straat.

Ik heb
geen eten.

Ik heb
geen onderdak.

Ik zie
een bedelaar.

Ik
schaam mij
omdat ik
geen kwartje
heb.

[Er]

Er
ligt nog
een droog broodje
op de plank.

Geef
dat maar
aan
de oude dichter
Arends.

Een
goed mens
die
de wereld
wil verbeteren.

[Ik houd niet]

Ik houd niet
van bloemen.

Ik heb nooit
een korrel aarde
bezeten.

Ik wortel niet
in grond.

Mijn bestaan
is ontkend.

Hoe moet ik dan
van bloemen houden?

[Ik heb]

Ik heb
een huis.

Het huis
dat ik heb
is mijn leven.

Wat ik gedaan heb.

Wat ik ben.

Ik vraag
geen mensen
bij mij thuis.

Ik weet
dat wie koffie
bij mij drinkt
zich later ophangt.

[Een]

Een
strelende hand
doet
mij ook pijn.

[Ongrijpbaar]

Ongrijpbaar
is
mijn verdriet.

Zoals
een vrolijke
gedachte.

Je
ziet
hem bijna
niet.

[Je moet]

Je moet
je handen
open hebben.

Ik draag
geen wapen.

Ik draag
geen kwaad.

[Ik]

Ik
kan er niets
aan doen
maar
ik
zie alleen maar
een grote
grauwe troep
naar
het einde
vluchten.

[Het]

Het
donkert
duisternis.

Daar
kunnen wij
niets
aan doen.

Het
zal
duisternis
sneeuwen
als nooit
tevooren.

Toch
kunnen wij
er niets
aan doen.

[Als]

Als
je ziet
hoe het gras
langzaam
zwart wordt
als
oude tanden
dan
geloof je
de toekomst
niet.

[Dit]

Dit
is de oudste dag
van
mijn leven.

Het
is de verjaardag
van
de tijd.

Kijk
maar op
de klok.

De tijd
vooruit
bestaat nog niet
en
het verleden
is verstreken.

En toch
moet alles
nog gebeuren.

[De]

De
tegenstelling
van pluim
en rook
is
tijd.

Zo
wonderlijk
is een woord.

Een
krijger
steekt een pluim
op
zijn hoed.

Boven
mijn hoed
is rook.

Dat
is de tijd.

[Er]

Er
gaat een hand
door
het koren
die
het riet
wil bewegen.

En
het koren
dat wuift.

En
het koren
dat wuift.

[Kijk]

Kijk
naar het stenen been
van Jezus.

Dan weet je toch
dat het kruis
hoger aan de muur
moet hangen.

Stof afnemen
moet gedaan worden
met het ondergoed
van de paring.

Zo blijven
man en vrouw
tesamen.

Maar je handen
moet je vouwen
bij het bidden
en niet
als je vecht
om brood.

[Verdreven ben ik]

Verdreven ben ik
uit de baarmoeder
Gods.

Verstoten
uit weeshuizen
en daklozen kolonies.

Klaprozen
langs de weg.
Boeren
en de honger.

Hoog en licht
is boven mij
wat ik de lucht
zou willen noemen
maar dat in waarheid
de toegang is
tot Hem
die mij verdreven heeft.

Zondig
zijn
wij allen.

Maar Hij heeft
een baarmoeder
Hij is
de goede God.

[De woestijn]

De woestijn
heeft dorst.

Ik
drink
minder water.

Daar
krijgt
de woestijn
geen druppel van.

Mijn
water
gaat in de kanalen
en
wordt weggespoeld.

Ik heb dorst.

Het is
mijn schuld
dat de woestijn
dorst heeft.

[Het is]

Het is
gevaarlijk dwalen
ver van huis.

Een klein huis
wordt niet
teruggevonden.

Een klein huis
breken ze
achter je af.

Een klein huis
geeft geen zekerheden mee
in het leven.

Het is
slecht dwalen
als je klein
geboren bent.

[Er denkt]

Er denkt
in mij
wat niet van mij is.

Als ik denk
denk ik behoedzaam
met het andere mee.

Het zijn mensen
die in mij denken.

Wat ik
van verstand vind.

Het is
wat ik van het leven
begrepen heb
dat in mij denkt.

[Ik]

Ik
ben geen jood
geen neger.

Toch
word ik
herkend.

Ik zie
dat ik
te licht
bevonden ben
in de ogen
van vreemden.

Vrienden
gaan achteloos
met mij om.

Ik heb
geen vrienden.

[Ik]

Ik
zou willen
dat ik
mijn schaduw
was.

Dan
had ik
die vetkwabben
niet.

Dan
waren mijn voeten
niet vuil.

Dan
was mijn geweten
schoon.

Dan
hoefde ik
niet na te denken.

[Ik moet]

Ik moet
spaarzaam zijn.

Ik moet
voldoende handen
opzij leggen
voor het graven
van mijn graf.

Ik wil
dat er bloemen op bloeien
die er
in het leven
niet zijn.

Ik wil
ook wel horen
hoe de mensen
lachen
als ik dood ben.

[Je]

Je
vraagt niet
om een boterham
maar
om erkenning.

Je
schreeuwt niet
omdat
je honger hebt
maar
om gehoord
te worden.

Je
moet honger hebben
om
te bestaan.

[Je wilt]

Je wilt
een dak
boven je hoofd.

Een
gevierd schrijver
ben je al.

Je wordt
belogen
en bestolen.

Je wordt
beledigd
waar je loopt.

Iedereen
weet
wie je bent.

Je
bent een dief.

Je schrijft
gedichten.

Je wilt
een dak
boven je hoofd.

[Het is]

Het is
een gedicht.

Het is maar
een afvalprodukt
van wat ik weet.

Ik
weet het.

Het is
het onvertaalbare weten
dat mij kwaad laat doen.

Het is
geen woord
maar
het is liefde
en haat.

Het woord
dat ik niet zeggen kan
dat mij
verbitterd maakt
en oud.

[Om]

Om
te weten
dat er
woord
voor
woord
een andere taal is
daarom schrijf ik.

[AI]

Al
een jaar lang
schrijf ik
elke dag
een brief.

Altijd
dezelfde brief.

Altijd
aan dezelfde man.

Toch
heb ik nooit
die brief
geschreven.

Waarom niet?

Een mens
kan uit
zijn woorden komen
niet
uit zijn schaamte.

[Ik]

Ik
wil alleen
maar weten
wie
ik ben.

Een
andere reden
om te schrijven
heb
ik niet.

Maar
wie ik ben
gaat niemand
wat aan.

[Voor mij]

Voor mij
hoeft niemand
het
te lezen.

Een ander
mag
het ook
geschreven hebben.

Harry Mulisch
mag
het geschreven
hebben.

Simon Vinkenoog.

Bertus Kouwenaar.

Mijn taal
is van hun.

Zij eten
mijn brood.

Zij
hebben mijn
gedichten
geschreven.

[Je]

Je
schrijft
een tekst
op.

Je
verscheurt hem.

Je
hebt
een wit vel
voor je.

Er
is
een blinde vlek
in je leven.

[Je]

Je
ligt in bed.

Er
is een touw
om je nek.

Het
leven is goed.

Het
brood is vers.

Je
groet een vriendelijke
vrouw.

Je
drinkt thuis koffie.

Je
eet broodjes.

Je
leest de krant.

Het leven
is goed.

Je
gaat naar bed.

Er
is een touw
om je nek.

[Als]

Als
ik maar wist
waar
mijn graf lag.

Als
ik dat maar
wist.

Als
ik maar wist
waar
mijn graf lag.

Als
ik dat maar
wist.

[Kanker]

Kanker
is
een goede dood.

Teplettervallen
is
een goede dood.

Verdrinken
is
een goede dood.

Zelfmoord
is
een goede dood.

Elke dood
is
een goede dood.

Maar
de dood
die je
te wachten staat
dat is
een slechte dood.

Altijd.

[Heeft]

Heeft
U
wel eens
de zon
zien ondergaan?

Dat
is
het licht
van mijn
leven.

[Hij kan]

Hij kan
24 uur
per etmaal slapen.

Ja
Hij kan
24 uur
per etmaal slapen.

Geen cipier
kan hem wakker krijgen.

Geen verpleegster
kan hem wakker krijgen.

Hij kan
24 uur
per etmaal slapen.

Hij heeft het voorrecht
dood te zijn.

[Wat komt]

Wat komt
is bezig
gestalte te krijgen.

De toekomst
kleedt zich
in het duister
van mijn leven.

Ik
ben bang
voor kwaad
in donker.

Ik
ben bang
voor dat
wat komen
gaat.

[Je hebt]

Je hebt
een kluwen
maar
er breekt
een draadje.

Je
bent eenzamer.

Er breken
steeds meer
draadjes.

Je weet
dat er
niets meer is.

Je gooit
de kluwen
weg.

[Als ik straks]

Als ik straks
papier ga kopen
moet ik niet vergeten
een hoed
op te zetten.

Het sneeuwt
oude tijden
buiten.

Ze zijn bezig
de stad bewoonbaar
te maken.

Ik blijf.
Ik bouw niet mee.

Ik weet
het nog
van vroeger.

Ik weet
hoe je vis
kunt scheppen
uit de zee.

[Toen ik]

Toen ik
voor het eerst
een man zag
in een regenjas
was het
zondagmiddag
het regende.

Het regende.

Een zondagmiddag
zonder geluk.

Zonder verdriet.
Gewoon
een zondagmiddag.

Waarom ik
mij dat herinner
begrijp ik niet.

[Kijk]

Kijk
zei mijn moeder
Heren.

Ik
wist het
pluimen
hoge pluimen.

Kijk
zei mijn moeder
Dames.

Ik
wist het
kutten
hoogopgebonden.

Ach
zei mijn moeder
maar wat schreeuw je.

Het
zijn je watertanden.

Hoor je wel
wieg
wieg
watertanden.

[Ik ga rijden]

Ik ga rijden
door de vondelstraat
tot het vroeger is.

Rijden op een oud paard
en met versleten teugels.

Ik zie haar mond
door het raam praten.

Zie je wel
dat de vogels
het brood wegpikken.

Het is waar
dat ik honger heb
in bange dromen.

[Zij]

Zij
komt zo maar
met haar benen
mijn oude oog binnen.

Nu
weet ik alles weer.

Schor
en schandalig
zingt
de paradijsvogel.

[Hij heeft jarenlang gevraagd om de klap die ik hem]

Hij heeft jarenlang gevraagd om de klap die ik hem
gegeven heb. Maar het schijnt dat ik hem aan het
hoofd heb geraakt en daar is hij gek van geworden.
Dat kan hij niet verkroppen. Daarom komt hij af
en toe mijn boeltje in elkaar slaan. Ik heb een
moeilijk leven.
Het zijn de bomen
die mij nawuiven.

Mij een vriendelijke
goede dood
toewensend.

[Erg]

Erg
als je niet meer
wakker bent
om je dood
mee te maken.